

УДК 339.33.67

Л.С. СТРИГУЛЬ, к.е.н., доцент НТУ «ХП», Харків

О.В. КИРИЧЕНКО, магістр НТУ «ХП», Харків

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. В умовах сучасної фінансово-економічної кризи великим підприємствам необхідно здійснювати комплекс заходів щодо удосконалення їхньої діяльності для підтримки конкурентоспроможності на ринку та підвищення прибутковості. Основним способом покращання становища підприємства та підтримки його в конкурентоспроможному стані є здійснення внутрішнього аудиту, основним завданням якого є виявлення відхилень в діяльності підприємства та розробка рекомендацій щодо їх усунення. Саме цьому є актуальним питання проведення аудиту на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему розглянуто в працях як вітчизняних, так і зарубіжних економістів, зокрема: Сподарик В., Каменська Т., Петренко С., Макеева О., Шишкін В. Ю. та інших вчених.

Виклад основного матеріалу. Внутрішній аудит являє собою вид незалежної діяльності, який проводиться на окремому підприємстві з метою встановлення фактичного стану справ суб'єкта господарювання і пошуку ефективних рішень існуючих проблем [1].

Органи управління підприємством користуються послугами внутрішніх аудиторів як додатковим ресурсом, що дасть їм змогу здійснювати функції управління підприємством. Виходячи з цього, можна визначити основні завдання внутрішнього аудиту в сучасних умовах [2]:

1. оцінка відповідності існуючим правилам і процедурам;
2. оцінка ефективності елементів системи внутрішнього контролю;
3. сприяння керівництву підприємства в удосконаленні бізнес-процесів;
4. допомога менеджменту в реалізації прийнятної стратегії бізнесу.

На нашу думку, для суттєвого покращення аудиторських послуг відповідні працівники мають проявляти максимальну ініціативу і зацікавленість процесом через висловлення пропозицій щодо вибору об'єктів перевірок, методів та строків проведення аудиту як планового, так і позапланового.

Працівники аудиторської служби на підприємстві, за якими закріплена певна ділянка аналітичної роботи, краще орієнтуються у своїй визначеній частині роботи, ніж керівництво фірми, тому основою якості внутрішньофірмових аудиторських послуг виступає затверджене у правовому порядку право рядових працівників брати участь у плануванні аудиторської діяльності.

Основними критеріями побудови внутрішньої аудиторської служби на підприємстві виступає галузь господарської діяльності, в тому числі спеціалізація та розміри підприємства. Повне розмежування обов'язків працівників бухгалтерії та внутрішніх аудиторів більшою мірою характерне для великих підприємств.

Існують як переваги так і недоліки впровадження постійно діючої аудиторської служби на підприємстві.

Переваги:

1. внутрішній аудит – це ефективна система контролю за господарською діяльністю суб'єкта господарювання;
2. сприяє покращенню якості зовнішніх аудиторських перевірок;
3. внутрішнім аудиторам потрібно прикласти менше часу і зусиль для виявлення наявних відхилень;
4. внутрішній аудит зазвичай краще забезпечує потребу підприємства у попередньому, поточному і наступному контролі, тоді як зовнішній аудит в основному базується на перевірці готових звітних даних.

Недоліки:

1. не в достатній мірі виконується принцип незалежності аудитора;
2. існує можливість побудови помилкового уявлення зовнішніх

аудиторів про фінансовий стан підприємства на основі ознайомлення із звітами внутрішніх аудиторів;

3. зовнішні аудитори можуть з легкістю вказати на прорахунки не лише рядових працівників, але й керівника підприємства. Поради зовнішніх аудиторів базуються на багаторазовому спостереженні за діяльністю інших підприємств галузі;

4. одноразові аудиторські послуги зі сторони коштують дешевше, ніж постійний контроль з боку внутрішніх аудиторських служб.

Прийняття рішення про створення внутрішньої аудиторської служби на підприємстві покладається на власника та найвище керівництво компанії. Проведення внутрішнього аудиту допомагає встановити достовірність інформації, відображеної у звітності, виявити наявні відхилення облікових даних від фактичних, що сприяє покращенню ефективності процесів аналізу, прогнозування і планування, а, отже, й роботи підприємства в цілому [3]

Незважаючи на очевидні переваги впровадження внутрішнього аудиту на підприємстві, існують проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні. В наш час лише невелика кількість підприємств бачить необхідність та користь запровадження у себе внутрішнього аудиту.[4].

Побудова належного внутрішнього аудиту неможлива без застосування інформаційних технологій. Поширення інформаційних технологій в аудиті принесло із собою масштабні революційні зміни. Безумовно, застосування комп'ютерів значно впливає на якість проведення контролю та ефективність аудиторських процедур. Однак слід мати на увазі, що контрольні функції автоматизуються найважче [5].

На даний момент можна визначити наступні основні напрями вдосконалення внутрішнього аудиту в Україні:

1. створення професії «внутрішній аудитор» і розвиток відповідного інституту;

2. формування зацікавленості та необхідності розвитку даної професії як на рівні держави, так і на рівні підприємств різних галузей;

3. розробка та вдосконалення нормативно-правового регулювання аудиту;
4. формування організаційної структури служб внутрішнього аудиту;
5. розробка організаційно-технологічних схем та процедур проведення внутрішнього аудиту;
6. вдосконалення методології проведення внутрішнього аудиту;
7. здійснення професійної підготовки фахівців з внутрішнього аудиту тощо.

Висновки. Внутрішні аудитори виконують основне завдання - допомагають керівництву підприємства досягти визначених цілей, розширити можливості підприємства, вдосконалити його операційні процеси та знизити ризики у процесі виконання аудиторських завдань із надання гарантій і консультаційних послуг.

Література: 1. *Шишкин В. Ю.* Аудит и финансовый контроль [Текст] / Шишкин В. Ю. // Главбух. – 2008. – №3. – С. 17-24. 2. *Каменська Т.* Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління /Каменська Т. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №7. – С. 40–43. 3. *Сподарик В.* Внутрішній аудит: проблеми, методика та організація / В. Сподарик //Економічний аналіз. – 2010. – №6. – С. 503-505. 4. *Петренко С.* Методологічні підходи до здійснення процесу внутрішнього аудиту /С.Петренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – №7. – С. 37–41. 5. *Макеєва О.* Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні / О. Макеєва //Економіст. – 2010. – №6. – С. 54–57.